

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen / vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit

Kunnanhallitus 10.02.2025 § 28
434/00.00.00.03/2024

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien vaalipäivä on 13.4.2025.
Ennakkoäänestys toimitetaan 2.-8.4.2025.

Vaalilain 15 §:n mukaan kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava:

- 1) kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä
- 2) laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Vihdin kunnan äänestysalueet ovat seuraavia:

Nro	Äänestysalue	Äänestyspaikka
001	Kirkonkylä	Liikekeskus Pääkonttori
002	Vanha-Nummela	Nummelanharjun koulu
003	Hiidenvesi	Nummelanharjun koulu
004	Härköilä	Nummelanharjun koulu
005	Ojakkala	Ojakkalan koulu
006	Pohjois-Vihti	Haimoon koulu
007	Otalampi	Otalampi-talo
008	Etelä-Vihti	Huhmarnummen koulu

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten ja varajäsenten kelpoisuus

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä eli vuoden 2021 kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.

Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Varajäsenet eivät siis ole henkilökohtaisia.

Vaalilautakuntien jäsenten ja varajäsenten poliittista edustavuutta tarkastellaan erikseen.

Myös tasa-arvolain soveltamisessa tarkastellaan vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan jäsenten ja varajäsenten edustavuutta erikseen. Sekä varsinaisissa jäsenissä että varajäsenissä on siis oltava naisia ja miehiä kumpiakin vähintään 40 %.

Kuntalain 71 §:n mukaan vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö,

- 1) jonka kotikunta kyseinen kunta on;
- 2) jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja
- 3) jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Vaalilautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaaleissa ehdokkaana oleva. Vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia äänestäjän avustajana.

Laitosäänestyksestä ja Vihdin kunnassa myös kotiäänestyksestä vastaavan **vaalitoimikunnan** jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaaleissa ehdokkaana oleva eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Kuntalain 70 §:n 1. momentin mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Suostumus on valinnan edellytys, joten se on annettava ennen valintaa. Laissa ei säädetä suostumuksen muodosta, mutta se suositellaan annettavan kirjallisena.

Kuntalain 84 §:n mukaan mm. (vaali)lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus. Ilmoitus tulee tehdä johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudesta sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta.

Muita Vihdin kunnan vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan jäsenten ja varajäsenten valintaa koskevia seikkoja

Kunnanhallitukselle on sähköisessä kokouksessa annettu tieto edellisten eli vuoden 2024 europarlamenttivaalien vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan jäsenistä ja varajäsenistä. Edellä mainittuun luetteloon on merkitty ne, jotka ovat tai eivät ole oman ilmoituksensa mukaan käytettävissä vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa. Lisäksi luettelossa on muita henkilöitä, jotka ovat kiinnostuneet toimimaan vaalilautakunnissa tai vaalitoimikunnassa.

Kaikki Vihdin kunnan vaalilautakunnat käyttävät sähköistä vaaliluetteloa. Kannettavalla tietokoneella käytettävä sähköinen vaaliluettelo on korvannut paperimuotoisen luettelon kunkin äänestysalueen äänioikeutetuista. Vaaliluetteloon vaalilautakunnat kirjaavat vaalipäivänä äänestäneet. Sähköisen vaaliluettelon käyttö edellyttää perustason tietotekniikan käyttötaitoja.

Lisäksi kaikki Vihdin kunnan vaalilautakunnat ilmoittavat vaalipäivän tulokset äänestyspaikalta suoraan vaalitietojärjestelmään. Vaalipäivän äänestyksen päätyttyä ja vaalilautakunnan laskettua alustavan tuloksen vaalilautakunta ilmoittaa alustavan laskennan tuloksen oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään. Vaalitietojärjestelmästä alustavat tulokset siirtyvät oikeusministeriön toimesta yleiseen tietoverkkoon ja sitä kautta medialle.

Alue- ja kuntavaalien erityispiirteet ennakoäänestyksessä ja vaalipäivän äänestyksessä

Alue- ja kuntavaalit järjestetään Suomessa ensimmäisen kerran samanaikaisesti. Ennakoäänestysaikana toimitetaan laitosäänestykset (vaalitoimikunta) ja kotiäänestykset (Vihdissä vaalitoimikunnan jäsenet). Vaalitoimikunnassa ja vaalipäivän äänestyksestä vastaavassa vaalilautakunnassa toimitsijoiden määrän tulee työmäärän kasvaessa olla mahdollisuuksien mukaan normaalia suurempi. Alue- ja kuntavaaleissa äänestäjä voi äänestää kahdessa vaalissa samanaikaisesti.

Kummankin vaalin äänestysliput lasketaan erikseen. Jollei vaalilautakunta pysty laskemaan kummankin vaalin äänestyslippuja yhtä aikaa, tulee ensin laskea aluevaalien äänestysliput. Tämä siksi, että aluevaalien kuntakohtaiset äänimäärät vaikuttavat koko hyvinvointialueen äänien yhteismäärään.

Myös äänestyspaikkaan saapuvien äänestäjien neuvontaan tulee alue- ja kuntavaaleissa panostaa aiempaa enemmän. Neuvonnan tarve kasvaa kahden erilaisen äänestyslipun ja kahden erilaisen ehdokaslistojen yhdistelmän myötä.

Edellä mainitun perusteella tulee turvata vaalilautakuntien toiminta sekä vaalipäivän äänestyksen aikana että äänestysajan päätyttyä alustavan tuloksen laskennassa. Näin ollen vaalilautakuntiin tulee valita riittävästi varajäseniä. Mikäli tämä ei ole mahdollista, voidaan vaalipäivän äänten laskentaan ottaa lisähenkilöitä. Tällöin lisähenkilöt eivät ole vaalilautakunnan jäseniä tai varajäseniä, vaan heille suoritetaan laskentatyöstä mahdollisesti erikseen sovittu korvaus. Lisähenkilöihin ei myöskään sovelleta vaalilautakunnan jäsenten tai varajäsenten kelpoisuusehtoja (vaatimusta kotikunnasta ja äänioikeudesta).

Valmistelija

Antti Luukkanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 767 4798

Esittelijä

Kunnanjohtaja Erkki Eerola

Ehdotus

Kunnanhallitus päättää vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten Vihdin kunnassa

- 1) valita kullekin kahdeksalle äänestysalueelle vaalilautakunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme;
- 2) valita laitoksessa ja äänestäjien kotona toimitettavaa ennakoöänestystä varten vaalitoimikunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme; sekä
- 3) varmistaa Vihdin kunnan vaalilautakuntien toiminnan vaalipäivänä siten, että kunkin äänestysalueen vaalilautakunnan varajäseninä voivat tarvittaessa toimia kaikkien muiden vaalilautakuntien jäsenet ja varajäsenet. Jos jäsenten tai varajäsenten siirtoa vaalilautakunnasta toiseen tarvitaan, siitä päättävät ao. vaalilautakuntien puheenjohtajat.

Päätös

Kunnanhallitus päätti palauttaa asian takaisin valmisteluun.

Tiedoksi

- keskusvaalilautakunta, valitut